

AANGETEKEND VERZENDEN

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Commissie spoor
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

VERZONDEN

29 NOV 2022

Onderwerp

Zorgen veiligheid omwonenden spoor Zuid-Nederland;
commissiedebat spoor 15-12-2022, agendapunt "Jaarverslag basisnet 2021"

Geachte heer/mevrouw,

Inleiding

Gemeenten, veiligheidsregio's en provincies in Zuid-Nederland, onder meer vertegenwoordigd in het bestuurlijk overleg Brabandrouten en de B5-gemeenten, maken zich zorgen over de toekomstige fysieke veiligheid (externe veiligheid) van hun burgers in de spoorzones rondom de Brabandrouten. Net als vele bij de externe veiligheid betrokken instanties langs andere delen van de goederencorridor over het spoor, zoals de Bentheimroute, delen wij deze zorgen.

Ook wij zijn van mening dat met het voorgenomen rijksbeleid de externe veiligheid in onze spoorzones onvoldoende wordt gewaarborgd.

Zorgen

In bijgevoegd memo "Zorgen over fysieke veiligheid bewoners spoorzones basisnet" en position paper "IPO/VNG ten behoeve van het commissiedebat spoor" worden onze zorgen nader toegelicht.

Samenvattend is Zuid-Nederland van mening dat met het voorgenomen rijksbeleid gekozen wordt voor een te eenzijdige koers waarbij het vervoer van gevaarlijke stoffen onbepert kan plaatsvinden ten koste van de veiligheid van omwonenden en de bebouwde omgeving. Er wordt onvoldoende rekening gehouden met de externe veiligheid langs het spoor in het algemeen en de kans op een ramp met veel slachtoffers (groepsrisico) in het bijzonder.

Brabantlaan 1
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch
Telefoon (073) 681 28 12
Fax (073) 680 76 80
www.brabant.nl
IBAN NL86INGB0674560043

Bereikbaarheid
openbaar vervoer en fiets:
www.brabant.nl/route

Datum

22 november 2022

Ons kenmerk

C2298258/5158879

Uw kenmerk

30375- 75 Brief regering d.d. 25
augustus 2022 - V.L.W.A. Heijnen,
staatssecretaris van Infrastructuur en
Waterstaat Jaarverslag basisnet
2021

Contactpersoon

Telefoon

Email

Bijlage(n)

2

Enerzijds omdat de kans op een ongeval groter dreigt te worden. Dit komt door een verdere toename van de hoeveelheid vervoerde gevaarlijke stoffen over het Brabants spoor. Deze toename wordt mogelijk gemaakt door de beoogde verruiming van het wettelijke risicoplafond voor het basisveiligheidsniveau. En doordat het Rijk niet meer wil ingrijpen als de kans op een ramp langs het spoor te groot wordt: bij de wijziging van het basisnet verdwijnen de twee risicoplafonds die dienen als indicatie voor de omvang van het groepsrisico. Anderzijds omdat een potentieel ongeval meer omwonenden zal gaan raken. Gemeenten hebben immers een bouwopgave: er moet rondom stations en langs het spoor veel gebouwd worden, waardoor nog meer mensen worden blootgesteld aan de risico's in de spoorzone. En door de energietransitie kunnen die stoffen ook nog risicovoller worden: zonder sturing op de energiedragers zal er met name meer brandbaar en giftig gas vervoerd gaan worden, dat bij een ongeval grotere effecten voor de omgeving heeft dan de huidige benzine en diesel.

Datum

22 november 2022

Ons kenmerk

C2298258/5158879

Bestuurlijke verantwoordelijkheid

Gemeenten en veiligheidsregio's moeten gaan zorgen voor de beheersing van de kans op een spoorramp: ze moeten bij nieuwe bouwplannen rekening houden met de risico's van het spoortransport. Gemeenten kunnen besluiten om minder dicht op het spoor te bouwen, extra bouwmaatregelen te eisen of veiligheidsvoorzieningen te treffen. De voor die risicoafweging benodigde informatie (hoeveel en welke stoffen zullen op een bepaald traject worden vervoerd) dreigt echter ook uit het basisnet te verdwijnen. De kosten van de maatregelen zijn voor de gemeente of de toekomstige gebruikers.

Voor de al bestaande bebouwing langs het spoor zou het verdwijnen van de beide risicoplafonds voor het groepsrisico betekenen dat er door het rijk niet meer wordt ingegrepen als de risicoplafonds worden overschreden en daardoor de kans op een ramp te groot wordt.

Hierdoor wordt de bestuurlijke verantwoordelijkheid van gemeenten en veiligheidsregio's voor de fysieke veiligheid van hun bewoners in de spoorzones een nauwelijks realiseerbare opgave. Dit vertraagt de besluitvorming en zal naar verwachting leiden tot vertraging van de procedures voor en realisatie van bouwprojecten in de spoorzones.

Overigens zijn wij van mening dat de veiligheid van bewoners in de nabijheid van het basisnet mede een rijksverantwoordelijkheid is. Ten minste zou het Rijk moeten zorgen voor het gebruik van de veiligste route bij het vervoer van gevaarlijke stoffen (bronaanpak). Daarnaast vragen we het Rijk grenzen te stellen aan het groepsrisico dat het vervoer over spoor bij bestaande bebouwing mag veroorzaken.

Tot slot vragen we het Rijk (ook in Europees verband) richting te geven aan gewenste energiedragers op basis van de gevaarsaspecten. Zo is ammoniak niet alleen explosief, maar ook giftig. Dit in tegenstelling tot andere (waterstofdragende) energiedragers, zoals waterstof, ethanol, mierenzuur en metaalpoeders.

Oplossingen

Gelet op onze zorgen stellen wij de volgende mogelijke oplossingsrichtingen voor:

- Rijksregie bij het zoveel mogelijk weren van het vervoer van gevaarlijke stoffen door verstedelijkte gebieden.
- Behouden, respecteren en waar mogelijk op termijn reduceren in verstedelijkte gebieden van alle drie de risicoplafonds voor het vervoer gevaarlijke stoffen uit de Wet Basisnet.
- Gemeenten, provincies en veiligheidsregio's te betrekken bij de normering, uitvoering en handhaving van het Basisnet.
- Sturing van vervoer gevaarlijke stoffen via alternatieve minder dichtbevolkte routes (waaronder de Betuweroute) en andere modaliteiten, waaronder buisleidingen (Modal Shift).

Waar dit juridisch niet afdwingbaar blijkt te zijn instrumentarium te ontwikkelen om deze sturing alsnog mogelijk te maken, waaronder het ontwikkelen van prijsprikkels.

Datum

22 november 2022

Ons kenmerk

C2298258/5158879

Verzoek

Als voorzitter van het bestuurlijk overleg Brabantroute en als betrokken bestuurder voor een veilig en gezond Brabant vragen wij u om onze zorgen en bedenkingen voor te leggen aan de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat en met ons te komen tot oplossingen die meer recht doen aan alle belangen.

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

mr. I.R. Adema

P.J. Buijtels

Bijlagen:

- Memo "Zorgen over fysieke veiligheid bewoners spoorzones basisnet" en position paper "IPO/VNG ten behoeve van het commissiedebat spoor".
- Position paper "IPO/VNG ten behoeve van het commissiedebat spoor".